

מסורת הש"ס

[illegible]

גליון הש"ס

גם' ליתני תר' נווני שור.
 פי' לקמן דף ו' ע"א תוס'
 ד"ס ור"ע:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א] רש"י ד"ה ומפני וכו'
מטאח לשון שלמים. ע"י
מנחות דף מט ע"א בלשון
רש"י שם ב"ה ומחשב
כהו לשון שלמים וכו'
ובתוספות שם ד"ה
וקמחשב כה וע"י פני
יהושע ושיטה מקובלת
דור"ק:

רבינו חננאל

מכר חרפה וכיבוד בן
החולין. רבני ר' עקיבא
אמר בעיני זומטין אין
שקטמן על פני עצמן
מפני שהחלה פ' כצד
הגרים נעשין זומטין.
ר' רבנן ואמר בעיני
זומטין אין נעשין שני
גורשה יבן חזרתה. ואין
לחזק' לעני המקלט ואין
שקטמן כפר ואין מברין
מלכין עבר משום ר'
עקיבא אמר אף אין
שקטמן על פני עצמן.
ר' חריה ר"ע לנידנה
שכר לבי יעני שלהם
כלי כלומר (א' חזו ב'
הוא ר' עקיבא אמר
זומטין ישלם מן העלייה
כ' זה ב' המניח א'
הכר. י' מוסר המוסר
אין תבדיל בעיני כוכבים
א' וענשו א' שכן מנחם
לעבדיו כוכבים א' ש'
עדים חייב שלם. ורדק
מן הטעם שנתן מסור
ואין לו ראיה אין עמד
לפרש במקומו ב' הכנס
אין דליר. אשכנזו ר'
אבות נתיקן ר' בהרי
אבות ופסלו אותה ב'
מסנה וקנס והוק ב' ידים
והדיק ארס ספילא. ואית
ר' חנניא רמאי רמאי
בהירוחא ומוסנה רמאי
אית ר' באימור. ואית ר'
שמוי נזיר בהדיק
אית. ואית ר'
רבנן שיש ר' מעשה
[מן] המוציא שם ר'
והדיק רבין ר' מעשה
ורחמנא שווי' מעשה
הדיק זומטין. ויהיב רמאי
ב' מעשה מסור והי' אבות
תלתיתין ביצא חזי נזק
סתולה ררגל בחזי נזק
ורחמנא קי' להי' תלדה
רגל לשלם מן העלייה
הגדול מעדיה מן תלתיין

(ח) ע"י חוסר ד"ה הוא סבירה, (ז) ע"י צרא"ש רש משלחין מ"ש על ה"ה" צ"ה.

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

עדים ו**וממין דמונה** הוא. דכל המשלם יותר על מה שהזקק בנזק פל
משלומי ארבעה וחמשה קרי קנס דלקמן בהך פייקין (ד' טו:) ובגין
כל דבר קלוב האמור במורה בגין חמשים של אינם ומפסה ומאה
של מולאי סס רע בולבו הי קנסא אכל מדי אחריעא ממונה: **סבר**

וְלֹא כִּרְעָה. דְּלֹאמַר כְּנֹס' מִכּוֹת כִּפְקֹ
 (ד) עֵדִים וְזִמְמִין אֵין מִשְׁלֵמִים עַל
 יָד עֲמָל כְּגֹן אֶס הַחֲמוֹת כִּדְדִּי דִּין
 אֵלָּא הַפְּתִיחָא עֲבַל דִּין לִשְׁתַּבְּדִין וְזִין
 מִתְּבוּעָתָא וְהִלְכוּ לְמִקְסָא אֲחֵר וְהָדוּ שֵׁס
 כִּדְדִּי וְאֲחֵרֵי הַחֲמוֹת כְּבִים דִּינֵי שֵׁל
 פְּלוּנִי פְּטוּרִין אֲלֵמָּא קִנְסָא הוּא וְזוּדָה
 נִקְנָא פְּטוּרִין: אִי רְעָה לִישִׁי פְּרִי
 וְזִין מִלִּיק שׁוּר. דִּלְכָּא לְרִעָה יֵשׁ מִלִּיק בִּין
 שְׁתֵּי מִשְׁתַּלְּמִין עַל שׁוּר דְּלֹאִיק שׁוּר דִּלְכָּא
 שְׁתֵּי אֵלָּא מְחִי נֹק לִפְטוּרֵי שׁוּר
 דְּלֹאִיק אֲדִס דְּמֵן לִקְטֵן פְּרִי הַמִּנְיָת
 אֲחֵר הֵכֵד (דף קז) רִיעָה אֲחֵרֵי כִי:
 כְּמִסְפָּר. אֶס חֲבַל אֲדִס כְּשׁוּר מֵס
 וְהֵס כְּלֹאֵס וְשׁוּר כִּדְדִּי חֲבַלֵּא שְׁחַבֵּל
 שׁוּר כְּלֹאֵס יוֹמֵר מִחֲבַלֵּא שְׁחַבֵּל הָאֲדִס
 מִשְׁלֵם חֲבַל עֲבַל הָשׁוּר אֲחוּר עֲדָקָה:
 לֵכָּה אֲגִרְפוּ וְיִישׁ. לֵכָּה אֲגִרְפוּ כְּדֹאמַר
 כְּסִבְהִידִין כִּפְקֹ (דף קז) אֲדִיחָה
 אֲגִלְהֵה וְקֵס: יִכּוֹל יִשְׁלֵם אֲדִיחָה
 כְּדֹאמַר מִן שְׁעִילֵי מַלְכוּת. וְשִׁחְמָה
 אֵלָּא מִשְׁלֵם נֹק שֵׁלֵם אֵלָּא כְּמוֹ שֶׁהָשׁוּר
 שׁוּר: אֲוֹנֵס וּפְסָפֵס דְּמִמוּנָה הוּא.
 שִׁחְמָה מִשְׁמִיס כִּפְקֹ לֵכָּה כִי קִנְס אֲבַל
 שִׁחְמָה כִּי פִגְמֵס שְׁשׁוּה עֲכָשׁוּ פְּטוּת
 וְשִׁחְמָה לְדִמְעָקֵרֵל כְּדֹאמַר כְּבִיבוּתֵס (דף קח)
 נִשְׁטֵם דְּמִמוּנָה הוּא: הִיג מֵס נִפְשָׁךְ.

שמוס מחי אלמערץ ליה למחמי חי
שמוס עבר חנא ליה: **מדעס**. מערב
תורומה עס חולין לא חי חבירו מעשה
חזקין להו חול לא פלי שאלין יכול לאלוהא
חלל כהן: **מנסך**. שניסך יין חבירו
לע"ז ואסרו בהנאה חוליל ועבד
מעשה חבוסיה דין: **שאלין**
יביר. גנוה הכה דלין הנוק יביר
הפירות דלה חסר להו: **לימא**
קספסר רבי חייל לא שמים ביזק.
משום דקסס הוא חמי דלה חי ככלל
לחובות דרבי חושעא: **אלא מנייה**
רבי חייל למטוסי מחי. דלה מחשבי
הדיהיה: **מוסר**. מלשין שמוסר ממון
לחבירו לעבד כוכבים: **ומפגל**. חסכן
קרינו של ישראל חטאטא לשום
שלמים דלין הקרנן עולה לחובת
עגליו וקרין אחר: **ולמיני** יב. ר'
חייל הכי מוסר: **מוזיא** עס רע
דיבורא דרזים כיה מעשה. בעילה:
מחלל **דאיכא** תולדות. מדפרישין
לעיל לכל חד וחד גניפה ומשיכה
תמכסה להנחתה תולדה דסן

מן לילון: **תחת נפיה ב'** דכחלוהי כמיב או תחת וגמירין תחת
 תחתה מזור מועד דכמיב ציה שור תחת השורין) מה השם ממיטב וגמר
 תחת ורגל דכמיב ציה מיטב שד"ה) אף כאן מיטב השם אף לשלם
 דקרקע לנחש כשלי היקו מנביה מן העידית או נתיבה וגמר נתיבה
 נתיבה משור שנח אה העדד דכמיב ציה יתן ללדוויי) או ישלם וגמר
 ציה כקף ש"ב לבעלו (שמות) או לרעב אדות נמירי תורה מן ורגל. בשומר
 ישלם (שם) כשנא שרר כמיב אף גבוי יגמר מעמו ישלם
 נחבירו תחת נתיבה אף יתן ב"ה והיו ממונ תחת מן ליד דחדר
 לקמן בהחול (דף פה) שלע תחת שלע יתן לער במקום נזק. בריש
 ומפחה תחת תחת ארץ עניה (דברים כג) ודרשין כחובות שפרק א'
 ישלם אחרים הואיל ארץ נחבירו תחת דכמיב תחת תחת
 ישלם ענים (שמות) ונכתבנומי לרבעה חמשה תחת תחתה כקף ישלם
 אשלים לו (ומדבר ה) עדשים וזוממין כמיב ברו נפש נפש (דברים
 ו) ומן לאחי העברה חמשים כקף (שם כג) היינו ארומ מפחה כקף
 כקף (דברים כג) מעמא ומדמא ומנאן ככלל זקן א' וטובא כמיב
 נמירי שבור שהוא מוקד וחיב אף המכבה שהוא מוקד מיה

הרבים פטורים³ דאורמיהו הוא. אמר ר' אבהו כולן כאבות הן לשלם ממיטב. מאי טעמא אמר

עדים וזממין דממונא הוא ליתני סבר לה
 כר"ע *דאמר אין משלמין על פי עצמן אי
 סבר ליה כר"ע * ליתני תרי גווני שור ליתני
 שור דאזיק שור וליתני שור דאזיק אדם *רחנן
 ר"ע אומר אף תם שחבל באדם משלם
 בכבמותר נוק שלם *הא תבריה ר"ע לגווייה
 דתניא ר"ע אומר יכול אף תם שחבל באדם
 דלמסר מן העלייה תלמוד לומר יעשה לו
 מגופו משלם ואינו משלם מן העלייה האונם
 והמפתה והמוציא שם רע דממונא הוא ליתני
 כמה נפשך אי נוק תנא ליה אי צער תנא ליה
 אי בשת תנא ליה אי פגם היינו נוק מה אית
 לך למימר קנסא בקנסא לא קמיירי המכמא
 והמדמע והמנסך דממונא הוא ליתני מה
 נגפושך אי *הזק שאינו ניכר שמה הזק הא
 תנא ליה נוק אי *הזק שאינו ניכר ילא שמה
 הזק הוה ליה קנסא ובקנסא לא קמיירי לימא
 קסבר ר' חייא הזק שאינו ניכר לא שמה
 הזק דאי שמה הזק הא תנא ליה נוק תנא
 הזקא דמינכרא ותנא הזקא דלא מינכרא
 בשלמא לתנא דידן תנא מנינא *למעוטי
 דר' אושעיא ור' אושעיא תנא מנינא למעוטי
 דרבי חייא אלא מנינא דרבי חייא למעוטי
 ממאי *למעוטי מוסר ומפגל וליתני בשלמא
 מפגל בקדשים לא קמיירי אלא מוסר מאי
 טעמא לא תני שאני מוסר דייבורא ודייבורא
 לא קמיירי והא מוציא שם רע דייבורא הוא
 וקתני דייבורא דאית ביה מעשה הוא והא
 עדים וזממין דייבורא דלית ביה מעשה הוא
 וקתני תהם אע"י דלית ביה מעשה רחמנא
 קרייה מעשה דכתיב יעשיתם לו כאשר זמם
 לעשות לאחיו בשלמא לתנא דידן תנא אבות
 מכלל דאיכא תולדות אלא לרבי חייא ורבי
 אושעיא אבות מכלל דאיכא תולדות
 תולדותיהן מאי ניהו אמר רבי אבהו כולן
 כאבות לשלם ממיטב מאי טעמא אתיא תחת
 נתינה ישלם כסף: לא הרי השור כהרי
 המכערה: מאי קאמר אמר רב וביד משמיה
 דרבא הכי קאמר לכתוב רחמנא חדא וחיתאי
 איך מיניה הדר אמר חדא מחדא לא אתיא:
 ולא זה וזה שיש בהן רוח חיים: מאי קאמר
 אמר רב משרשיא משמיה דרבא הכי קאמר
 לכתוב

יב או תחת וגמרינן תחת
(רע) מה החם ממיעב דגמר
כאן מיטב שאם זא לשלם
אחרים ממיעב לא צריך קרא
באי קאמר. משום דלא
הרי שנש"ס קמחמה

דית או נתינה וגמר נתינה
 יתן (לדורוויס) אי ישלם וגמר משן ורגל דכמיט צהן מיטש
 געמייר כולוה משן ורגל. צשומר חנס כמיט אשר ירשעוין אלהים
 אינו יגנב נמתו יתלם (אשפור) אינו נחשד צהר
 נמתון היתן מיד תלם כדררשין צהחובל (לקחן דף מד.). כל
 יתן לער נחקוס נוק. צריפס ושבת כמיט נתינה שמתו יתן
 ודרשין צמחוצות צפרק אלו ערות (דף מ): חמששים צדיק
 יצירו חמח דכמיט חמח פלע כולוה דכמיט דברים צדיק
 חמשה כמיט חמשה צקר ישלם חמח וגוי* וקרן דגנב ככלל
 (כ) היינו אונם חמשה כסף יקולל כמחור הכחולות (שמש)
 ככלל זקן לא (כחונק) כמיט יתן חמח: מלי קאמר. למח
 חמשה שחוט מוקי יחא חייב: לא פליא. צמפרס

וח הן לשלם ממיטב. מאי טעמא אמר כסף, ריפוי ושבבת כתיב בהו נחניה והמחול ביוו דכחמא לו הוה שאני

ה.

עין משפט
נר מצוה

ל' א מ"י פרק י'
 מהלכות עדות הלכה
 ה' סמג עשין קי טור ח"מ
 ס' לז'
 לו ב מ"י פ"ו מהלכות
 חובל ומזיק הלכה א'
 סמג עשין ע טו"ש פ"מ
 ס' שפ"ה סעיף א'

תורה אור השלם

1. או כן יגזר או כתי יגזר
כמשפט הזה יעשה לו:
שמות כא לא
2. וגשיתם לו באשור
ומם לעשות לאדמו
ובערת דרע מקרבך:
רברים יט יט

מוסף רש"י

אין משלמין על פי
צמצמן. אם החמנו צידד
האחד פסקין עליו דין
לנעמדין דין דין המומין
על עבדו וכו' צידד צידד פלי
והדיו שחתמו צידד פלי
ומכאן שמשלם במחצית
צדק שלם. אם חלל גם
האדם צדור וחתמו צידד
האחד פסקין עליו דין
לנעמדין שבויו. בעל השור
חלל אתו מותר קצת
ומכאן שמשלם במחצית
שלם בקרעט על ידו
דשעט ולכלול חוק מומין
דחייב עליו חלק מומין
דחלל החקא דרעוט
דחלל אתו וצדק צידד
דחייב מנה (ברכות כג.)

רבינו חננאל (השי

[illegible]

המגסך יין לע"ז. והמסור
השני כהרי המכסה בו.